

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОНДІВ ВЕНЧУРНОГО КАПІТАЛУ І ФОНДІВ ПРЯМИХ ІНВЕСТИЦІЙ

*доцент Рубанов П.М.,
студентка гр.Ф-71 Ляшко О.В.,
Сумський державний університет*

Важливою передумовою розвитку інноваційного бізнесу, малого і середнього підприємництва є наявність розвиненої індустрії фондів венчурного капіталу і фондів прямих інвестицій. Незважаючи на певну схожість і часте ототожнення цих різновидів інституційних інвесторів, існує потреба чітко розмежовувати їх цілі і сфери діяльності, відмінні характеристики тощо. Актуальність дослідження їх відмінностей проявляється як на мікрорівні (для вірного розуміння інвестиційних перспектив бізнесу), так і на макрорівні (для створення і використання більш адекватного механізму стимулювання інновацій і інвестицій).

Незважаючи на те, що поняття «венчурний капітал» (venture capital, VC) і «приватний капітал» (private equity, PE) можуть використовуватися як тотожні, вони є суттєво відмінними за своїм змістовним наповненням, що потрібно враховувати у певних ситуаціях. Зокрема, складності, пов'язані з неточною ідентифікацією цих різновидів інвестицій можуть виникати щодо встановлення конкретних раундів фінансування, враховуючи те, що приватні/прямі інвестиції часто поєднуються з більш пізніми стадіями венчурного інвестування. У випадку здійснення фінансових інвестицій шляхом придбання міноритарного пакету акцій, цей етап повинен ідентифікуватися як стадія/раунд зростання саме прямих інвестицій, а не як стадія венчурного інвестування (КРМГ, 2020).

Венчурні інвестиції потрібно розглядати як окремий випадок прямих інвестицій у компанії, які перебувають на венчурних етапах інвестування і пов'язані з наявністю таких якісних і кількісних ознак (Лапицкая, 2019; РАВИ, 2017; Cumming & Johan, 2009):

якісні ознаки:

– наявність права вето і додаткових прав з корпоративного управління у венчурного інвестора для реалізації ним стратегічної і контролюючої функції з метою зниження його інвестиційних ризиків;

– інвестиції здійснюються через прямі/позабіржові вкладення в акціонерний капітал і інвестор не має обмежень щодо розміру його частки вклядєнь у капітал компанії;

– інвестиції спрямовуються на розробку і виробництво інноваційних продуктів і технологій, на створення бізнесу на основі нової бизнес-моделі, на відміну від викупу акцій фондами прямих інвестицій у існуючих акціонерів,

що здійснюється з метою розширення бізнесу і підвищення його рентабельності;

– інвестиції у бізнес здійснюються на більш ранній стадії «посіву» або стартапа;

кількісні ознаки:

– більш високий потенціал доходності інвестицій, коли очікувана дохідність проєкта перевищує 15%;

– обсяг інвестицій у кожному окремому раунді не перевищує 100 млн дол. США;

– цільові і фактичні темпи збільшення обсягів реалізації продукції перевищують темпи їх зростання у відповідному сегменті ринку;

– з моменту створення бізнесу у який інвестуються кошти пройшло не більше 5 років для сфери промислових і інформаційно-комунікаційних технологій або не більше 7 років для сектору біо-медичних технологій.

Хоч капітал венчурних фондів, який формується за рахунок інституційних інвесторів, складає, здебільшого, не менше ніж 50 млн дол. США, а часто і перевищує 100 млн дол. США, у процесі диверсифікації інвестицій венчурні фонди вкладають у створювані компанії, як правило, від 1 до 20 мільйонів дол. США. Натомість фонди прямих інвестицій, що інвестують у вже діючі компанії, управляють суттєво більшим капіталом, який може перевищувати 10 млрд доларів [Cumming & Johan, 2009].

Таким чином, венчурний капітал слід розглядати як специфічну форму прямих інвестицій, враховувати його особливості і ознаки для виокремлення та пріоритетного стимулювання інноваційного підприємництва в Україні. Окрім того, ці відмінності потрібно враховувати для виокремлення венчурних інвестицій зі статистичних даних, що надаються асоціаціями венчурних і прямих інвесторів України (UVCA, УАІБ), країн Європи (EBAN, Invest Europe, EVPA, BVCA, SECA тощо), США (NVCA, EVCA) та інших країн.

Список літератури

1. Лапицкая, Л. М. (2019). *Венчурное финансирование: Учеб. пособие*. Минск: БГУ.

2. РАВИ. (2017). *Методология сбора и анализа основных параметров деятельности российских фондов прямых и венчурных инвестиций* (3-е изд.). Retrieved from <http://www.rvca.ru/upload/files/lib/methodology-of-data-collection-and-analysis.pdf>.

3. Cumming, D. J., & Johan, S. A. (2009). *Venture capital and private equity contracting: An international perspective*. Burlington, MA: Elsevier Inc.

4. KPMG. (2020). *Venture Pulse Q3 2020: Global analysis of venture funding*. Retrieved from <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/10/venture-pulse-q3-2020-global.pdf>.